

SZAKDOLGOZAT

Rékasi Márton
Vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzés

Keszthely
2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus
Vidékfejlesztési agrármérnöki Szak

**Esztergályhorváti község gazdasági, társadalmi helyzetének az
elemzése az elmúlt 10 évben**

Belső konzulens: Dr. habil. Bali Lóránt
egyetemi docens

Külső konzulens:

Készítette: Rékasi Márton
C8R2M8
nappali

Intézet/Tanszék: MATE Vidékfejlesztés és fenntartható
gazdaság intézet, Georgikon Campus

Készthely
2023

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	4
2.	Településfejlesztés helyzete.....	5
2.1.	Településfejlesztés fogalma.....	5
2.2.	Településfejlesztés feladata.....	6
2.3.	Településfejlesztési terv.....	6
3.	Esztergályhorváti Történeti áttekintése.....	8
3.1.	Község kialakulása.....	8
3.1.1.	Esztergály története.....	8
3.1.2.	Nagyhorváti története.....	9
3.1.3.	Báránd története.....	9
3.2.	Település helyzete jelenleg és a közelmúltban.....	10
3.3.	Szolgáltatások fejlődése.....	10
3.4.	Infrastruktúra kiépülése.....	10
3.5.	Településkép változása.....	11
4.	Településtérkép.....	12
5.	Esztergályhorváti gazdasági és társadalmi alakulása 2012 és 2022 között.....	15
5.1.	A Település demográfiai-társadalmi helyzete.....	15
5.2.	A település gazdasági helyzetképe.....	22
5.3.	A település infrastrukturális helyzetképe.....	26
5.4.	Település társadalmi jellemzői.....	34
6.	Faluban végzett projektek.....	36
6.1.	Önkormányzati épület felújítása.....	36
6.2.	Utca korszerűsítés.....	37
6.3.	Művelődési ház felújítása.....	39
7.	Összegzés.....	41
8.	Ábrajegyzék.....	43
9.	Szakirodalmi források.....	45
10.	Internetes források.....	46

1. Bevezetés

Szakedolgozatom témája Esztergályhorváti község gazdasági és társadalmi előrehaladása, helyzete az elmúlt 10 évben. Ezt a témát azért választottam, mivel itt élek és mindig is érdekelt a község története, fejlődése, alakulása az elmúlt 30 évben, továbbá a történelmi jelentősége, a történelmi jelenléte. Szakedolgozatom első része a szakirodalom leírása, a falu, mint társadalmi és gazdasági egység, a településfejlesztés fogalma, feladata. Továbbá a településfejlesztési és a településrendezési terv célja.

Szakedolgozatomban szeretném bemutatni a község történetét, honnan indult a község, mikor és hol történtek történelmi megemlékések. Továbbá hogyan alakult ki Báránd, Esztergály és Nagyhorváti, amikből később létrejött Esztergályhorváti. Későbbi hozzánk közelebb álló időszakban milyen a település életét befolyásoló események történtek, milyen felújítások, pályázatok valósultak meg. Illetve a település közelmúltbeli és jelenlegi helyzetét.

Ezt követi a település térkép, ami bemutatja a község elhelyezkedését, illetve a környező területek milyenségét. Leírja a község egyes részeinek földrajzi formálódását.

Munkám fő célja, hogy bemutassam a község fejlődését, változását az elmúlt időszakban, ezt a feladatot különböző mutatókkal, ábrákkal szeretném bemutatni ideértve a gazdasági-infrastrukturális- társadalmi mutatókat, illetve szociális- és foglalkoztatási mutatókat. Ezen mutatók képesek adni a település folyamataira irányuló hiteles információkat. Ezen információk felhasználásával szeretném elkészíteni elemzésem összegzését, ami dolgozatom következő pontja. Következő pontomként három projektet elemeztem. A 3 projekt az elmúlt évek nagyobb fejlesztéseit foglalja magába, annak folyamatát, részletes programját, továbbá a fontosságát a település életében.

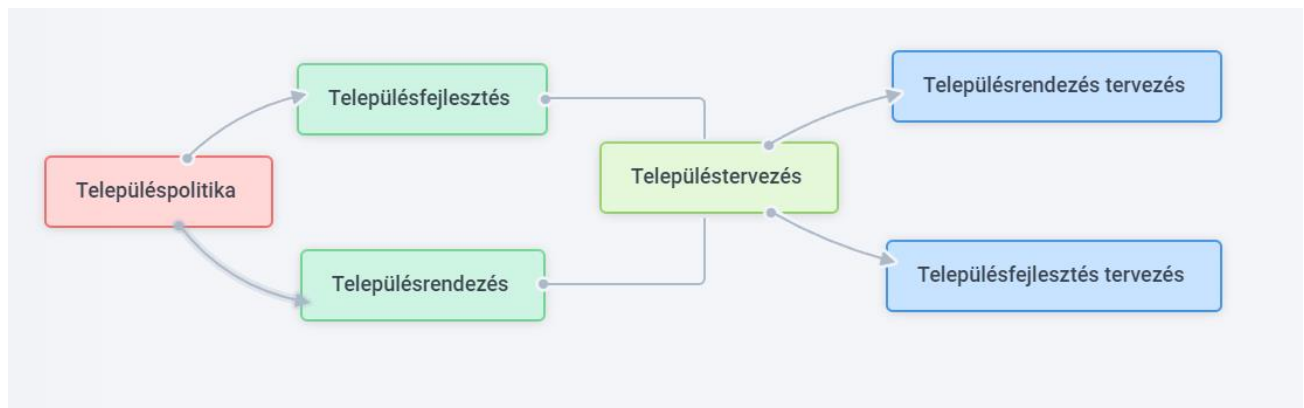
Utolsó pontomként összegeztem a munkámat és gondolataimat. Összegzésben szó kerül minden pontról, minden következtetésről és összefüggésről.

2. Településfejlesztés helyzete

A falvak, a kisközségek fontos szerepet töltenek be egy gazdasági környezet életében. A település fontos elem gazdasági szempontból. Ahogy ERDEI (2004) fogalmazta, nem az a fontos, hogy a falu mezőgazdasági, míg a város ipar beállítottságú, hanem hogy a falu termelő a város pedig fogyasztó.

A falu egyaránt fontos eleme a régiónak társadalmi szempontból. ERDEI (2004) szerint a falu egy már magában megfogalmazott társadalmi kör, de összetartozik a többi faluval, és környező várossal, ezért együttesen alkotnak egy nagyobb egységet. Ezen felül a faluban megtalálhatók a városban is jelenlévő társadalmi körök, mint például a polgárság vagy az úri réteg.

1. ábra: Településpolitikai struktúrája

(forrás: saját szerkesztés)

2.1. Településfejlesztés fogalma

A településfejlesztés fogalmát sok oldalról megközelíthetjük. Rechnitzer (2007) megállapította, hogy „A településfejlesztés adott térbeli közösség, egy meghatározott település megnyilvánulásainak összessége, amely a közösség életfeltételeinek javítására, annak jobbítására vonatkozik.”

Hivatalos megfogalmazását megtaláljuk 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 8§-ban „A

településfejlesztés és a településrendezés célja a lakosság életminőségének és a település versenyképességének javítása érdekében

a) a fenntartható fejlődést szolgáló településszerkezet és a jó minőségű környezet kialakítása,

b) a közérdek érvényesítése az országos, a térségi, a települési érdek és a jogos magánérdekek összhangjának biztosításával,

c) a természeti, táji és építészeti értékek gyarapítása és védelme, az erőforrások kíméletes és környezetbarát hasznosításának elősegítése.”

A jogi háttér további pillére a 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország a helyi önkormányzatokról, ez a törvény magába foglalja a terület- és településfejlesztési, valamint területrendezési, településrendezési feladatokat. Megfogalmazza a képviselő-testület feladataként a településfejlesztési és a településrendezési terv jóváhagyását.

2.2. Településfejlesztés feladata

Településfejlesztés feladata sokrétű, de a fő eleme a lakosság életének javítása, könnyítése, új lehetőségek biztosítása.

1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 9§-ban megtaláljuk hivatalos megfogalmazását. „*A településfejlesztés feladata a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése, a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító jövőkép, ezzel összhangban a rövid, közép- és hosszú távú fejlesztési irányok, célok és az azok elérését biztosító beavatkozások, programok és eszközök – fejlesztési akcióterületükkel együtt történő – meghatározása, az országos és térségi érdek, valamint a szomszédos és a más módon érdekelt többi település településtervének figyelembevételével.*”

2.3. Településfejlesztési terv

Az önkormányzat településfejlesztési tervet hoz létre annak érdekében, hogy fenntartható, gazdaságos üzemeltetést és fejlesztést folytasson a település területén. A település egészére stratégiai és területi alapú, gazdasági és társadalmi adottságokra alapozott terv ez. A településfejlesztési tervet az önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg normatív

határozattal¹. Ez a terv meghatározza a település jövőképét, rögzíti az egyes fejlesztési célokat és ezekhez a célokhoz az elvégzendő feladatokat.

A településrendezési terv összhangban készül a településfejlesztési tervvel. A helyi építési szabályzat² elfogadásában játszik fontos szerepet.

¹ Normatív határozatban lehetőségük van a testületi szerveknek saját magukra, illetve csak az alárendelt szerveikre nézve kötelező szabályokat hozni

² Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzat az országos szabályoknak megfelelően, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban állapítja meg.

3. Esztergályhorváti Történeti áttekintése

2. ábra: Esztergályhorváti címere

3. ábra: Esztergályhorváti zászlója

(Forrás: <https://esztergalyhorvati.hu>)

(Forrás: <https://esztergalyhorvati.hu>)

Esztergályhorváti község kisebb falvakból tevődik össze. Ez az összetevődés viszont már régen kialakult. Az Esztergályhorváti név is jelzi az összetettséget. A község egyes részei különállnak Esztergálytól, ami északon a főút mellett helyezkedik el, míg Nagyhorváti tőle nyugatra a dombok között, Esztergálytól délre pedig Báránd helyezkedik el, aminek mai lakott része Felső-Bárándpuszta.

3.1. Község kialakulása

3.1.1. Esztergály története

Esztergály falu neve egy Szlovén eredetű *Strugar* (*Strug*) szóból ered, amit a magyar nyelv esztergályos, gyalus értelemben vett át. A falu első lakói olyan faesztergályosok voltak, akik a zalai ispánsági központot, Zalavárt szolgálták ki, tehát a község a korai Árpád-korban szolgáltató falvak közé tartozott. A falut először 1273-ban *Vzturgar* néven említene, magyarosabb néven először a 14. században említenek Estergar, majd a 18. században a mostani Esztergály néven jelent meg. A

falu története szorosan összefonódik a Zalavári apátsággal, mivel birtoka volt. A 13.században épült meg az első temploma, amit 1482-ben parokiális egyház néven említenek. A falu első pusztulása az első török hadjáráshoz köthető, de ebből újjá épült. Ebben az időben is már mezőgazdasággal foglalkozott főleg a falu. 1566-ban a falut a törökök teljesen elpusztították. A falu nem épül újjá hosszú ideig, 16-17.században is csak pusztá falunak nevezik. Az apátság a török kiűzése után a 18. században építi újjá a falut német telepeseikkel. 1828-ban 48 házban 364 római katolikus lakosa van. A 19. században fejlődése meglehetősen lassú, 1851-ben 384 lakója van. A falu 20. századi fejlődését az önállóság elvesztése, a kollektivizálás és az iskola megszűnése megállította. Esztergály a főút miatt ezt jobban viselte, viszont Nagyhorváti szinte teljesen ellehetetlenedett. – Arculati kézikönyv (2016)

3.1.2. Nagyhorváti története

Nagyhorváti Esztergályhorváti részét képezi. 1237-ben *Huruath*, majd 1335-ben *Harwath*, majd később 1792-ben Alsó- és Felsőhorváti, majd végül 1892-ben Nagyhorváti néven említik. Neve nemzetiséget jelöl, a szláv horvát népnév képzős alakja, de lehetett az akkori birtokos neve. 1225-ben szerepel először, itt Aracsával szomszédos településként említik. 1390-ben zálogügylet miatt épületeket és egy kúria helyét említenek. 1225-ben már állt Szentmárton tiszteletére állított templom. Lélekszámot nehéz megállapítani, mivel több kisebb környező faluval – Aracs, Pacsa, Isabor - összevonták a közös birtokosok miatt. – Arculati kézikönyv (2016)

3.1.3. Báránd története

Faluhoz tartozik az egykor önálló Báránd. 1335-ben említik meg először. Középkor idején kevés lelket számolt a település, főleg szőlővel foglalkoztak, majd iparosok jelentek meg. 17.században már Pusztafalu, török pusztulás után újjáépült. 1749-ben Pazol apát telepít családokat, de nem sok sikerrel. 1901-ben a három Bárádon már csak 120-an laknak. 1900-as években már az itt lakók Esztergályba temetkeztek, oda jártak iskolába. – Arculati kézikönyv (2016)

3.2. Település helyzete jelenleg és a közelmúltban

A település közigazgatási területén halad a Galambok-Zalaapáti összekötő út. Az országos úthálózat része az Egeraracsra felé menő összekötő út, a Zalavár felé összekötő út és a Nagyhorváti bekötő út.

A község a Zalaapáti Közös önkormányzati Hivatal alá tartozik. Az iskolai és óvodai ellátás is Zalaapátiban áll rendelkezésre. Az egészségügyi alapellátás a fogászat kivételével helyben található, fogászat Zalaapátiban. Idősek étkeztetését a Zalaapáti iskola konyhája kezeli.

A község a Magyar Falu program része. A Magyar Falu program 2018-ban jött létre, célja a magyar 5000 lélekszám alatti falvak kistelepülések megerősítése és fejlesztése. Továbbá a helyi életminőség javítása és a lakosság migrációjának megállítása. – internet6

3.3. Szolgáltatások fejlődése

2010-ben a képviselőtestület 2/2010.(III.23.) sz. rendelete alapján megvalósult a faluban a falugondnoki program, ami mai napig működik. A falugondnoki program keretei közé tartozik a szociális ellátás, személyszállítás; árubeszerzés-szállítás és egyéb szolgáltatási feladatok, mint például a civil szervezetek segítése, támogatása.

A 2016-os 6/2016.(V.02.) önkormányzati rendelet pontosította először a falugondnoki munkát. A rendelet részletes leírást ad a falugondnok munkásságának céljáról, leírja a szolgáltatás feladatait, a közvetlen személyes szolgáltatások körébe tartozó alapfeladatokat. Taglalja az igénybevétel feltételét, továbbá azt, hogy ki láthatja ezt a feladatot. A Magyar Falu program részévé vált 2019-től a Falu gondnoki program finanszírozásának egy része.

Az EFOP Humán erőforrás pályázatot 2019-ben adták be, amire 5 település pályázott, ez a pályázat a hátrányos helyzetű lakosság feltérképezésére, tanfolyamok indítására és települési programok szervezésére irányul.

3.4. Infrastruktúra kiépülése

Az infrastruktúra nagy változásokon ment át az elmúlt 10 évben. 2010-es évek elején számos utcában kitelepítették a szennyvízhálózatot kettő ütemben. Először 2011-ben 4 utcában, majd 2014-ben 1 utcában.

Ezzel párhuzamosan leaszfaltozták a Gellért hegyi szőlőshegy bekötő útját, ami nagy fejlesztésnek számított, ugyanis Esztergályhorváti lakosai nagy szőlőshegyet tudhatnak maguknak. 2014-ben felújították a járdák nagy részét a falu területén, ezzel fellendítve a gyalogos forgalmat. 2018-ban felújították a Gellért Hegyi feljáró hidat, ami létfontosságú fejlesztés volt, mivel ez az egyetlen feljáró a déli oldalról a szőlőshegyre. Továbbá 2018-ban megtörtént a Rákóczi utca csapadékelvezetésének megoldása, ezzel is védve az utcaképet és az út minőségét.

3.5. Településkép változása

A településkép változott az elmúlt 10 évben, főleg kisebb-nagyobb felújítások jellemzik ezt az időszakot. A település található volt egy élelmiszerbolt, ami 2021-ben megszűnt pénzügyi okok miatt, továbbá az önkormányzat mellett található egy volt kocsmá, ami szintén megszűnt 2020-ban nem ismert okok miatt. A falu középpontjában található posta, ezzel könnyítve a falusiak életét, mivel sok szolgáltatás már csak legközelebb Zalaapátiban elérhető.

2016 és 2017 között megvalósították ravatalozó felújítását és további kishelységek felújítását és az urnafal építését, ezzel együtt felújították az északi temetőt. Ebben az időszakban a falu területén található kökereszteket is felújították

2018-ban került megpályázásra a falu Hegyi pince vásárlása, amit meg is nyert. Ezt a hegyi pincét azóta 2021-ben felújították, tetőt cseréltek, korszerűsítettek. A hegyi pincét azóta is használja az önkormányzat különféle események megtartására. Szintén ebben az időszakban kiépült a térfigyelő kamerarendszer a Posta, önkormányzati iroda, Templom körül.

2020 után folytatódott a falu fejlesztése, megépítésre került egy utcai támfal, ami az út melletti dombon lévő temetőt támogatja, ezzel védve a domboldalt az eróziótól, ami így nem veszélyezteti az utat.

2020 és 2022 között további felújításokat végeztek, 2021-ben felújították az önkormányzati épületet, 2022-ben korszerűsítettek 2 utcát, továbbá felújították a művelődési házat.

4. Településtérkép

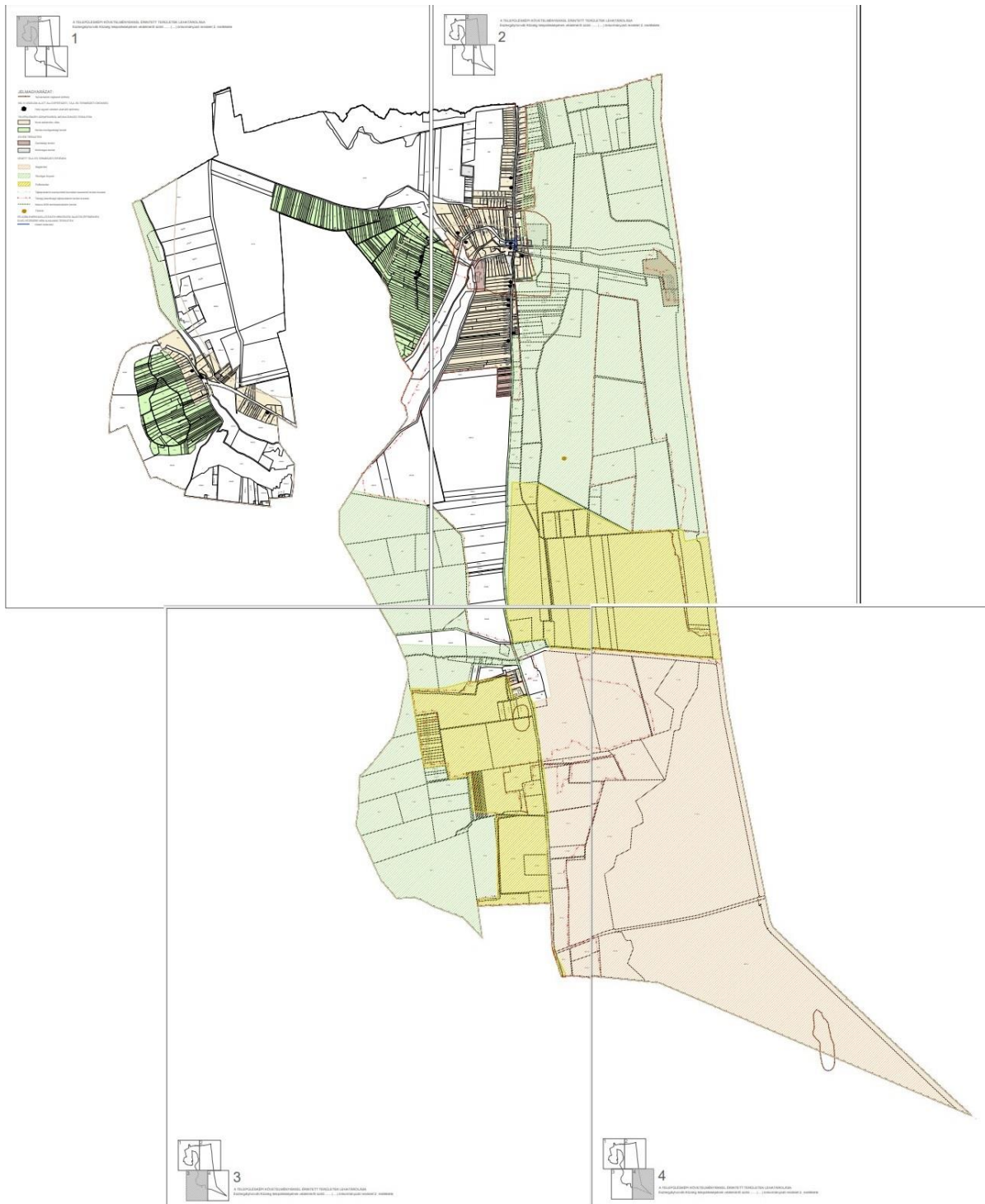
Esztergályhorváti Zala vármegye középső részén található Keszthelytől 17km-re, dél-nyugati irányban a Zala folyó jobb partján. Településszerkezet és tájhasználat szempontjából két önálló részre oszthatjuk, Esztergályra és Nagyhorvátira.

4. ábra: Település térképe

(forrás: <https://www.google.com/maps/@46.6990015,17.110909,3189m/data=!3m1!1e3?entry=tt>
u letöltés ideje: 2023.03.22)

5. ábra: Településrendezési térkép

(forrás: https://esztergalyhorvati.hu/doc/esztergalyhorvati_tkr_terkepek.pdf letöltés ideje: 2023.03.22)

Az elmúlt időszak vízrendezési beavatkozásai alakították ki a jelenlegi területi képet. A Zala-folyó szabályozása és a folyóvölgy meliorációs munkáiból adódóan a mocsaras lápokát jól művelhető rét és szántóföldekké alakították.

A község déli részén található bárándi területen nagy része felhagyott, csak korábban lakott terület. Bárándból mára csak pár épület maradt Felső-Bárándpusztán, ahol laknak.

Esztergály szerkezete kettő utcára szerveződött, észak-dél tagoltságú főút, ami a falu közepén halad át, a másik pedig a Nagyhorváti irányban -tehát nyugat- lévő bekötő út.

Esztergály és Nagyhorváti között található kettő halnevelő tó, ami az Esztergály-tó Kft. Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság alá tartozik. Ezek a tavak időszakos munkát nyújtanak Esztergályhorváti számára.

Ebben az irányban található a Gellért-hegyen található szőlőshegy is, ami közel 50 pincéből áll.

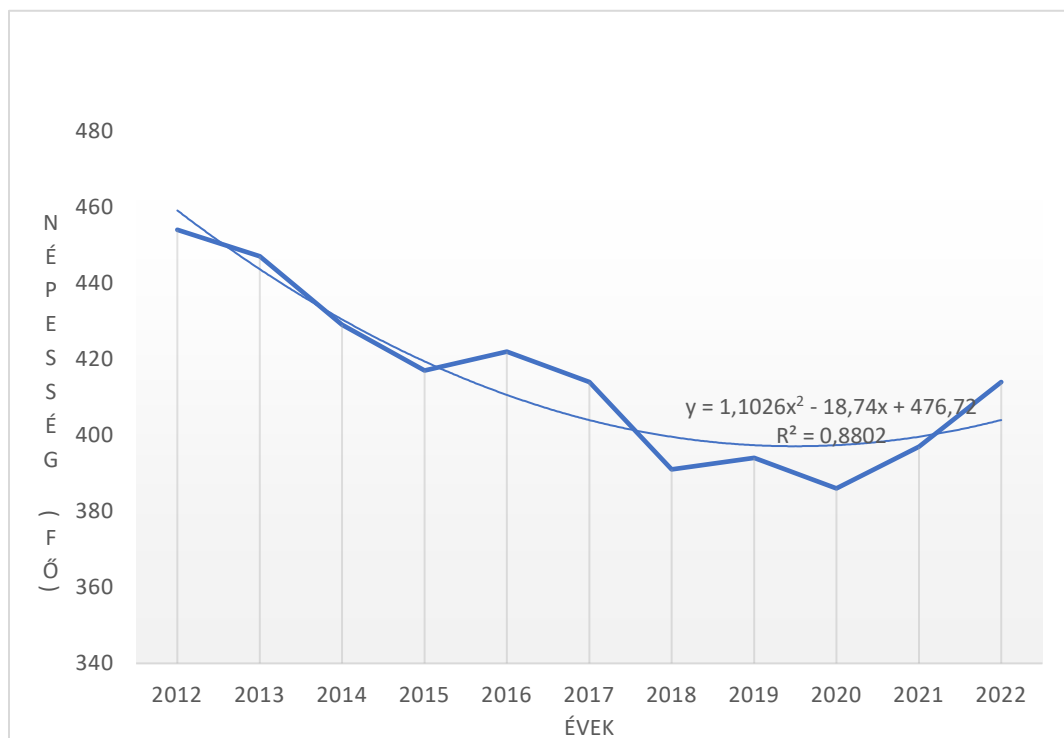
5. Esztergályhorváti gazdasági és társadalmi alakulása 2012 és 2022 között.

Az ide tartozó adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs rendszer segítségével válogattam ki, továbbá a Központi Statisztikai Hivatal helységnévtárban talált adatokat használtam fel. Ezen felül a releváns szakirodalmat használtam fel.

A térséget érintő irodalom gyűjtés és szakirodalom feldolgozása után az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs rendszer adatbázisából legyűjtött adatok alapján mutatószámokat képeztem az elmúlt 10 éves időszakra. Ezek adnak egy átfogó képet a település szintű folyamatokról. Az alap adatokat a Microsoft Excel programmal dolgoztam fel. – BALI L. (2014)

5.1. A Település demográfiai-társadalmi helyzete

6. ábra: Népesség számának alakulása 2012 és 2022 között..

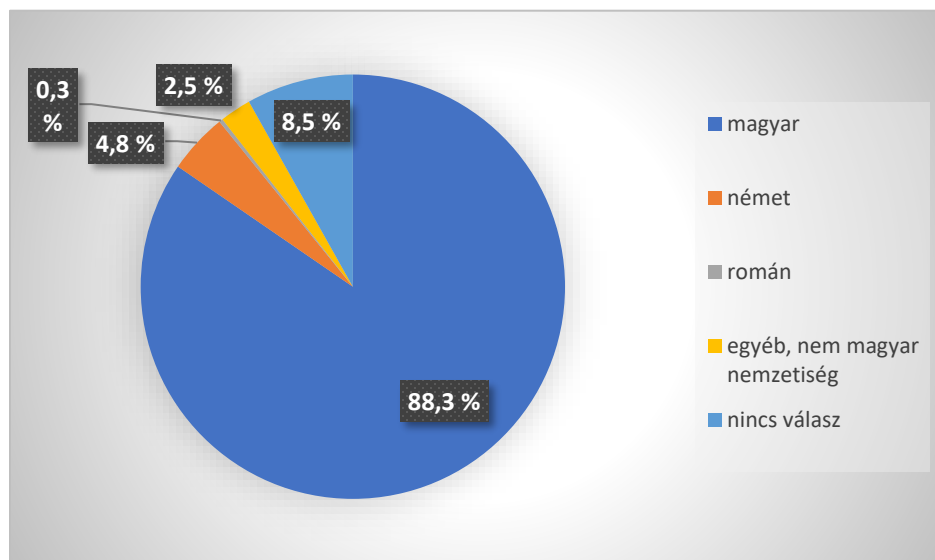

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

A település népessége a vizsgált időszak alatt csökkent. 2012-ben 454 fő volt, ami 2022-re 414 főre csökkent. A két időszak között megfigyelhetők kisebb növekedések, 2015-ben és 2018-ban. 2020-ban indult meg a népesség növekedése a legalsó értékről, ami 386 fő. Ennek a 10 év alatti átlagos csökkenésnek sok oka van, de talán a legjelentősebb a település munkahely számának csökkenése, és a kevés fiatal, akik a falvakban maradnak.

Ez a népességsökkenés elmondható országos viszonylatban is, hiszen a hivatalos belföldi és külföldi statisztikák is azt mutatják, hogy egyre kevesebben vagyunk az országban. 1981 óta nem volt népesség növekedés

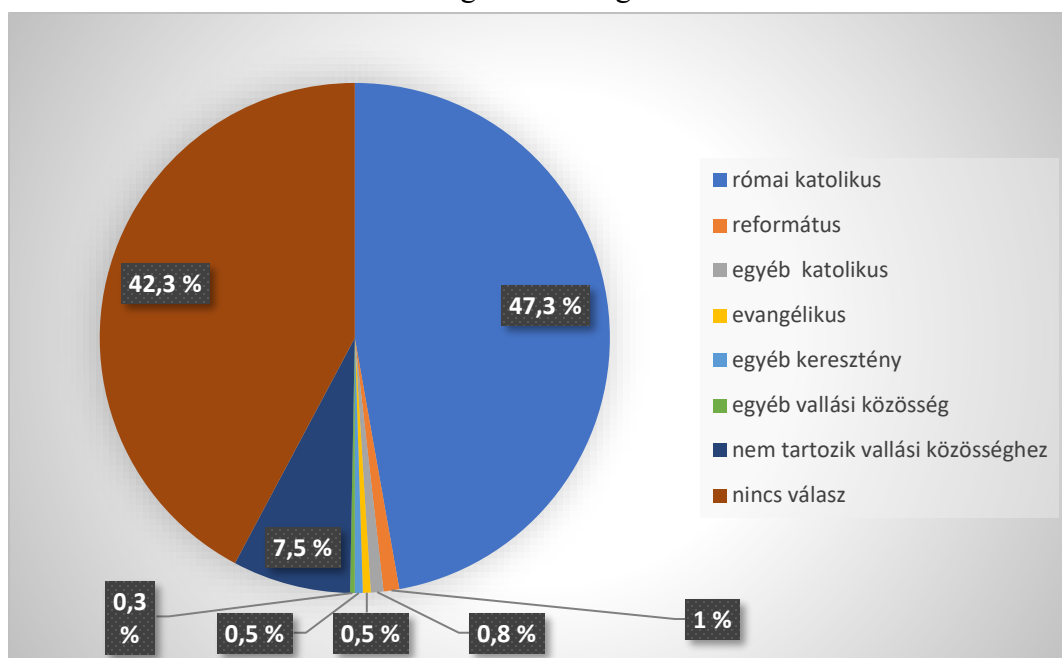
7.ábra: lakosság nemzetiségi megoszlása 2022-ben

(forrás: KSH helységnévtár alapján saját szerkesztés)

A nemzetiségi megoszlás szemlélteti, hogy a falu lakosságának többsége magyarnak vallja magát, második helyen német nemzetiség szerepel, ami a nyugati peremvidék sajátossága, továbbá, ahogyan azt már a történeti áttekintésben megfogalmazva fellelhető, a 18.században a török rombolás után német telepésekkel telepítették be a falut. Harmadik helyen a román nemzetiség áll, utolsó helyen pedig az egyéb nem magyar nemzetiségek, mint például litván, holland vagy dán.

8.ábra: A lakosság vallási megoszlása 2022-ben

(Forrás: KSH Helyiségnévtár alapján saját szerkesztés)

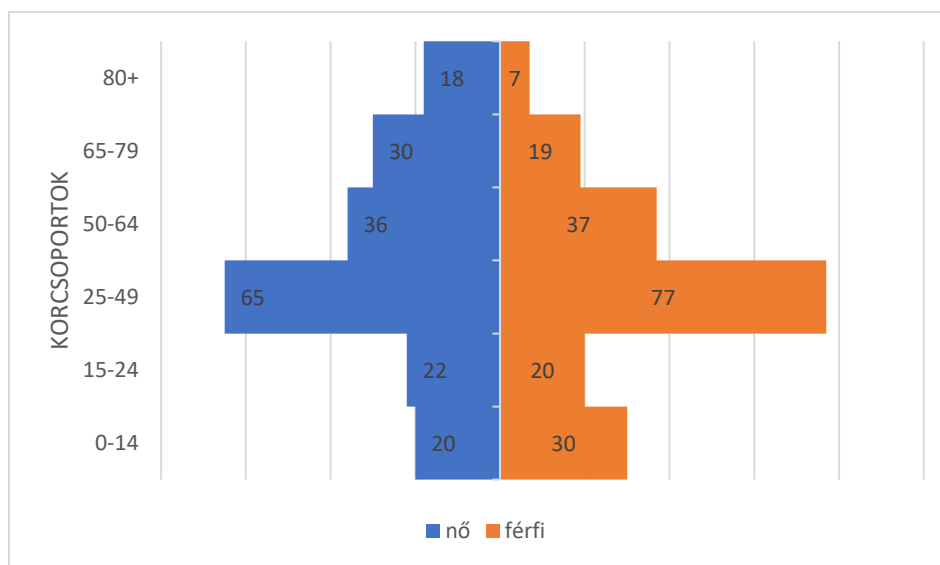
A vallási megoszlás bemutatja, hogy a lakosság két nagy részre osztható kisebb szeletekkel kiegészítve. Legnagyobb felekezet a római katolikus, ami átlagos a környező települések viszonylatában. Esztergályhorváti összessége sok évszázadon szolgált Zalavári apátsági területként. A második legnagyobb felekezet a református, ami szintén átlagában a második legnagyobb a régió településein. Kisebb felekezet az evangélikus, illetve hasonló mérettel rendelkeznek az egyéb keresztények és az egyéb vallási közösségek. Továbbá 7,5%-a lakóknak nem tartja magát egyik vallás vagy felekezet tagjának sem.

1.táblázat: A település demográfiai alakulása I.

Megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012 %
0-14 évesek száma (fő)	54	56	50	39	38	40	45	45	46	55	54	100,0
15-17 évesek száma (fő)	13	14	12	11	10	10	9	12	10	9	11	84,6
18-59 évesek száma (fő)	292	289	275	273	264	254	253	264	255	260	260	89,0
60-64 évesek száma (fő)	27	28	29	27	31	37	33	29	31	32	31	114,8
65-x évesek száma (fő)	99	97	94	97	86	88	88	85	83	82	89	89,9
fiatalodási index (%)	42,9	44,8	40,7	31,5	32,5	32,0	37,2	39,5	40,4	48,2	45,0	105

(Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés)

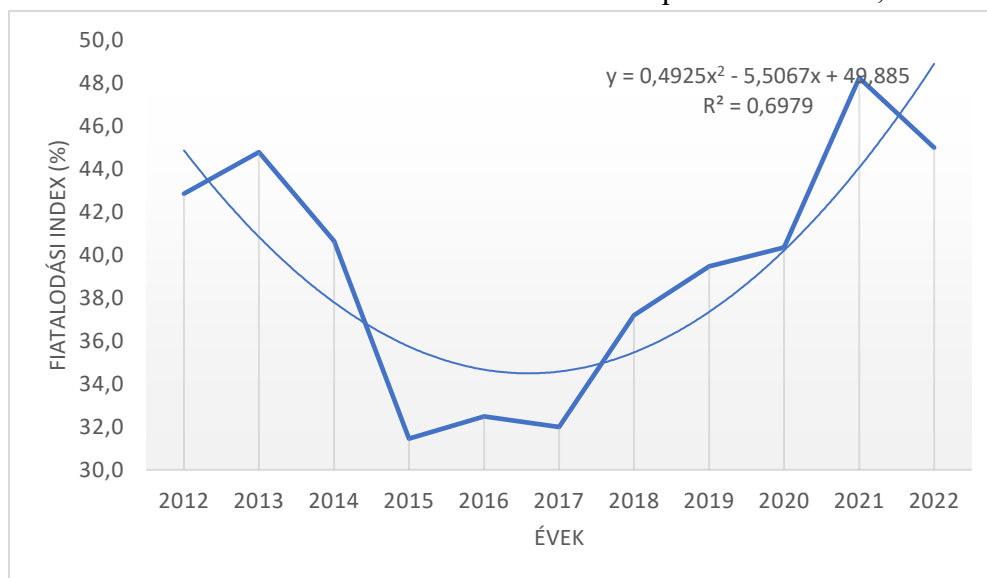
9. ábra: Település korfája 2019-ben

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

Adatok hiányában 2019-es év korfáját készítettem el. A 2019-es korfa tipikusan mutatja a hölgyek hosszabb élettartamát. Esztergályhorváti korfája arányban eltérő az országos korfától, 2019-ben az országos korfa 49 évnél billent át a hölgyek javára, itt ez megfigyelhető a 65-79 év közötti korosztályban. Ez a kis adathalmaznak is lehet az eredménye.

10. ábra: A fiatalodási index alakulása a település 2012-2022, %

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

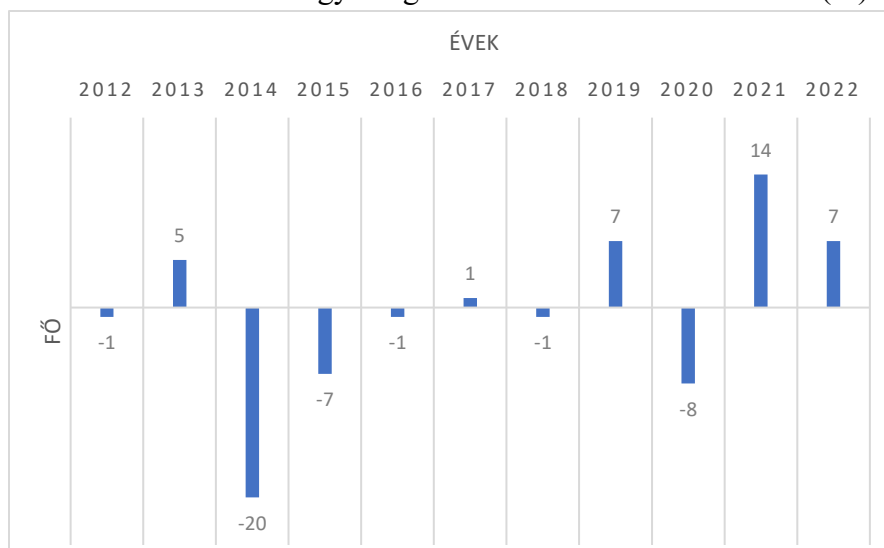
A fiatalodási index lényege, hogy idős jut 100 gyermekre. A fiatalodási index megmutatja, hogy egy társadalom, közösség mennyire előregedő, vagy ennek az ellenkezője, fiatalodó. Esztergályhorváti esetében, összeségében egy fiatalodó közösségről beszélünk. 2022-es évet viszonyítva a 2012-es évhez 5%-ot emelkedett az index, de megfigyelhető, hogy 2013 után mélyzuhanásba kezdett a mutató értéke egészen 2015-ig, ahol volt egy kisebb emelkedés, majd 2017-re megint visszaesett majdnem a 2015-ös mélypontra. Ezt követte egy hatalmas emelkedés 2017 és 2018 között egy folyamatosan enyhülő ütemben, majd 2020 után ismét fellendült. Csúcsát 2021-ben érte el, 2022-re visszaesett majdnem a 2013-as értékre. Országos viszonylatban elmondhatjuk, hogy meglepő a magas fiatalodási index, de ezt megint a kis adathalmaz eredményezheti.

2. táblázat: A település demográfiai alakulása II.

Megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012, %
Település területe (km ²)	16,69	16,69	16,68	16,69	16,69	16,69	16,69	16,68	16,68	16,68	16,7	99,9
Lakónépesség száma az év végén (fő)	454	447	429	417	422	414	391	394	386	397	414	91,2
Elvándorlás (eset)	10	10	33	19	16	6	23	19	29	19	1	10
Odavándorlás (eset)	9	15	13	12	15	7	22	26	21	33	8	88,9
Halálozás (fő)	1	11	8	7	5	6	5	10	7	8	6	600
Vándorlási egyenleg (fő)	-1	5	-20	-7	-1	1	-1	7	-8	14	7	
Halálozási ráta (1000 lakosra jutó halálozások száma) (db)	2,2	24,6	18,6	16,8	11,8	14,5	12,8	25,4	18,1	20,2	14,5	658
Népsűrűség (fő/km ²)	27,2	26,8	25,7	25,0	25,3	24,8	23,4	23,6	23,1	23,8	24,8	91,2

(Forrás. TEIR adatok alapján saját számítás)

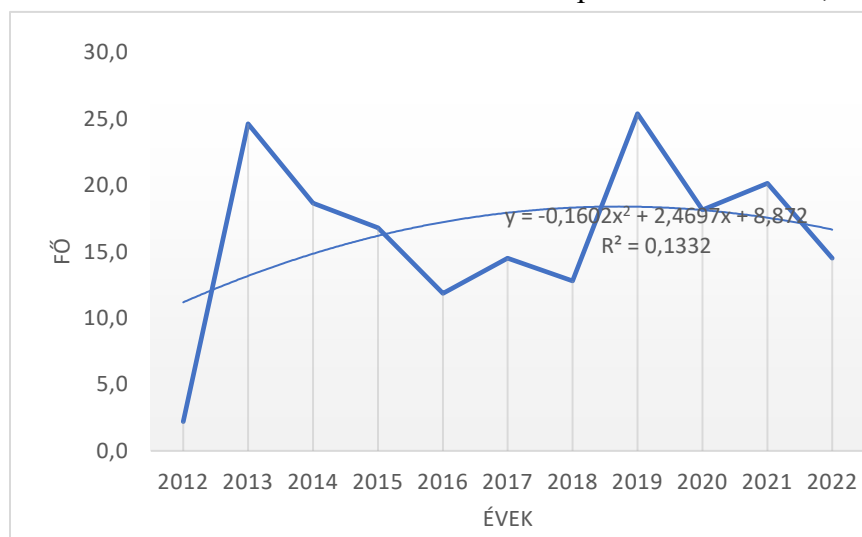
11.ábra: Vándorlási egyenleg alakulása 2012 és 2022 között (fő)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

Az évek alatt az el- és odavándorlások száma ingadozott, mindkét esetben megfigyelhető hirtelen emelkedés, a vándorlási egyenleg egészen 2018-ig negatív volt 2013 és 2017 kivételével, ami annyit tesz, hogy többen vándoroltak el, mint ahányan jöttek. Ebben az időszakban fogyott Esztergályhorváti társadalma. 2019-ben pozitív irányban megugrott az egyenleg, amit 2020-as év negatív irányban kiegyenlített. 2021-ben érkezett a legtöbb lakos a faluba, szám szerint 33. 2022-re drasztikusan csökkent az el- és odavándorlások száma az előző évekhez képest.

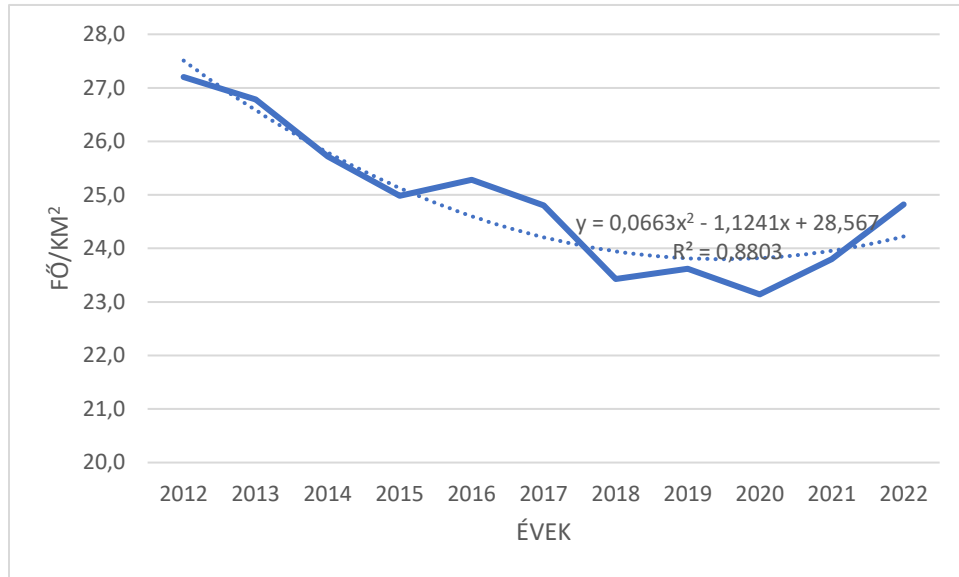
12. ábra: Halálozások számának alakulása a településen 2012-2022, ezrelék

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

A halálozások száma folyamatosan változott az évek alatt. 2013-ban hatalmas ugrást tapasztalhatunk a halálozások számában. Ezt követte egy csökkenés egészen 2016-ig, ahol elérte 2012 óta a legalacsonyabb értéket, szám szerint 5 főt. Ezt egy újabb ugrás követte 2019-ben, majd újra csökkénnek indult a mutató.

13. ábra: A népsűrűség alakulása a településen 2012 és 2022 között (fő/km²)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

Népsűrűségben összegében csökkenés figyelhető meg, a lakónépesség csökkenésének eredményeként. Egy enyhe növekedés figyelhető meg 2015 és 2016 között, majd újra csökkenés következett be. 2020 mélypontja után indult növekedésnek a népsűrűség, a lakónépesség növekedésének köszönhetően. Ebben a 3 évben (2020,2021,2022) szintén észrevehető, hogy a lakásállományok száma és az odavándorlások száma is emelkedett. Ezek az egyéb adatok segítettek a népsűrűség emelkedésében.

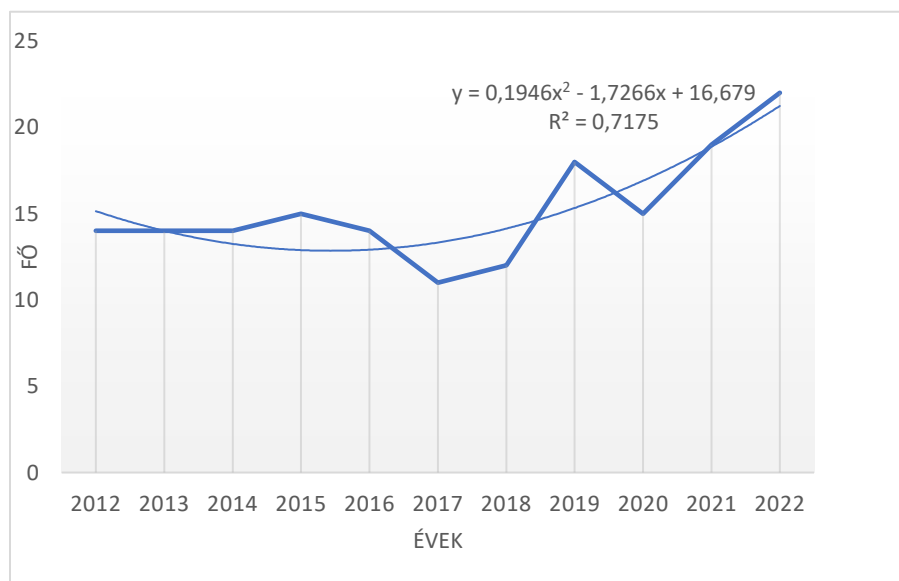
5.2.A település gazdasági helyzetképe

3.táblázat: A településre vonatkozó gazdasági jellemzők alakulása I.

megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012, %
lakónépesség (fő)	454	447	429	417	422	414	391	394	386	397	414	91
regisztrált egyéni vállalkozók (fő)	14	14	14	15	14	11	12	18	15	19	22	157
regisztrált őstermelők (fő)	30,84	31,32	32,63	35,97	33,18	26,57	30,69	45,69	38,86	47,86	53,14	172
nemzeti dohánybolt (db)	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	

(Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés)

14. ábra: A regisztrált egyéni vállalkozók számának alakulása (fő)

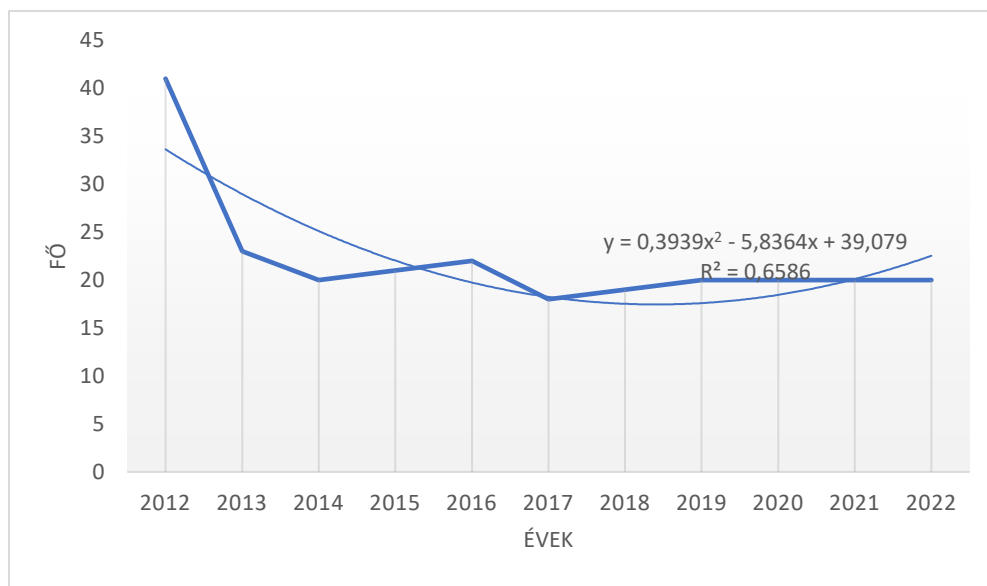

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

A regisztrált egyéni vállalkozók száma átlagosan nőtt a 10 év alatt, 2017, 2018 és 2020 évében történt visszaesés. 2017 volt a mélypont vállalkozók számának terén, viszont 2022-re 2012-höz

képest mintegy 57%-os emelkedés figyelhető meg. A regisztrált egyéni vállalkozók fontos elemei a falusi életnek. Esztergályhorvátiban sokan foglalkoznak, valamilyen típusú szakmunkával. Példának hoznám fel, hogy a faluban vannak, akik bádogosként, mások asztalosként keresik kenyerüket és járulnak hozzá közösség gazdasági jelentőségéhez.

15. ábra: A regisztrált őstermelők számának alakulása (fő)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

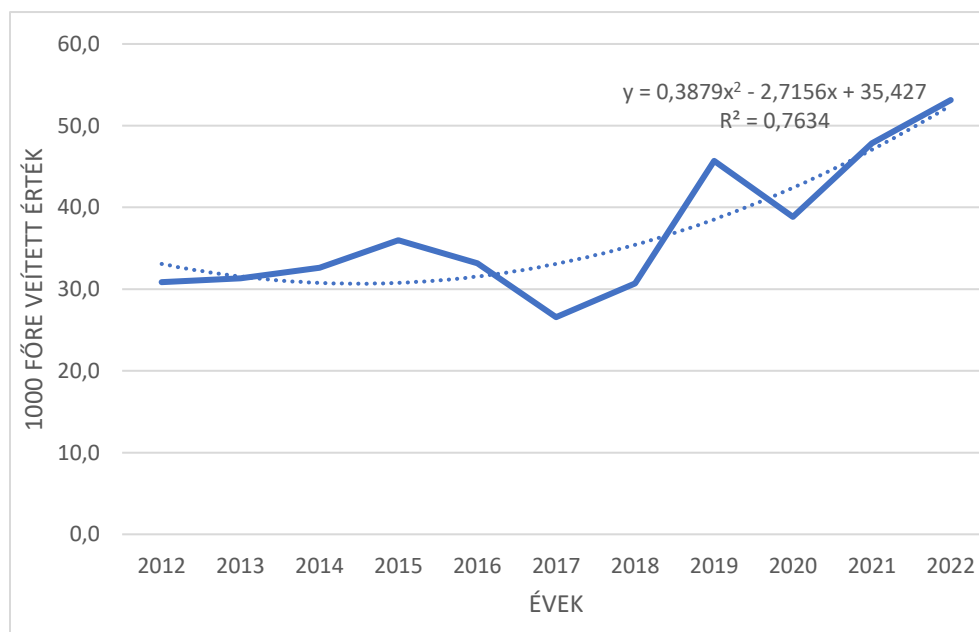
A regisztrált őstermelők számában nagy csökkenés történt 2013-ban, ami ezután egy kisebb emelkedést eltekintően folyamatosan csökkent. A településen számos család foglalkozik mezőgazdasággal, főleg a település külterületein. A települést körbevevő mezőgazdasági területek nagy része viszont egy gazdálkodó birtokában van, aki a régió nagy részén végez mezőgazdasági tevékenységet.

4. táblázat: A településre vonatkozó gazdasági jellemzők alakulása II.

megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012, %
regisztrált egyéni vállalkozók száma 1000 főre vetítve	30,8	31,3	32,6	36,0	33,2	26,6	30,7	45,7	38,9	47,9	53,1	172
regisztrált őstermelők száma 1000 főre vetítve	90,3	51,5	46,6	50,4	52,1	43,5	48,6	50,8	51,8	50,4	48,3	53
dohányboltok száma 1000 főre vetítve	-	-	2,3	2,4	2,4	2,4	2,6	2,5	2,6	2,5	2,4	

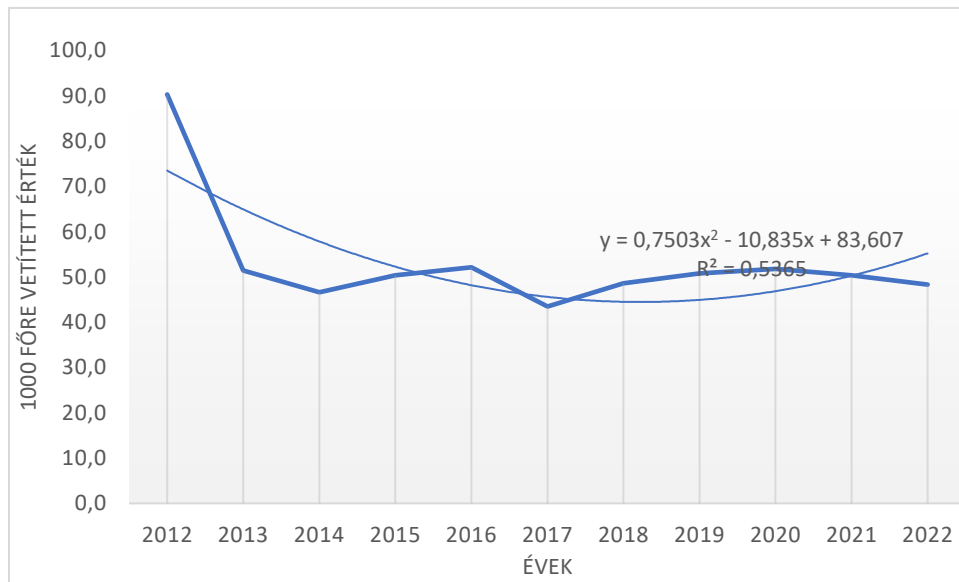
(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

16. ábra: A regisztrált egyén vállalkozók 1000 főre vetített számának változása

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

17. ábra: A regisztrált őstermelők 1000 főre vetített számának alakulása

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

A regisztrált egyéni vállalkozók és az őstermelők 1000 főre vetített ábráinak vektora nagy vonalakban megegyezik a regisztrált fők számának alakulásával. Ezt annyit tár elénk, hogy nem volt hirtelen változás a település lakosságának mennyisége és az őstermelők és vállalkozók száma között.

5.3. A település infrastrukturális helyzetképe

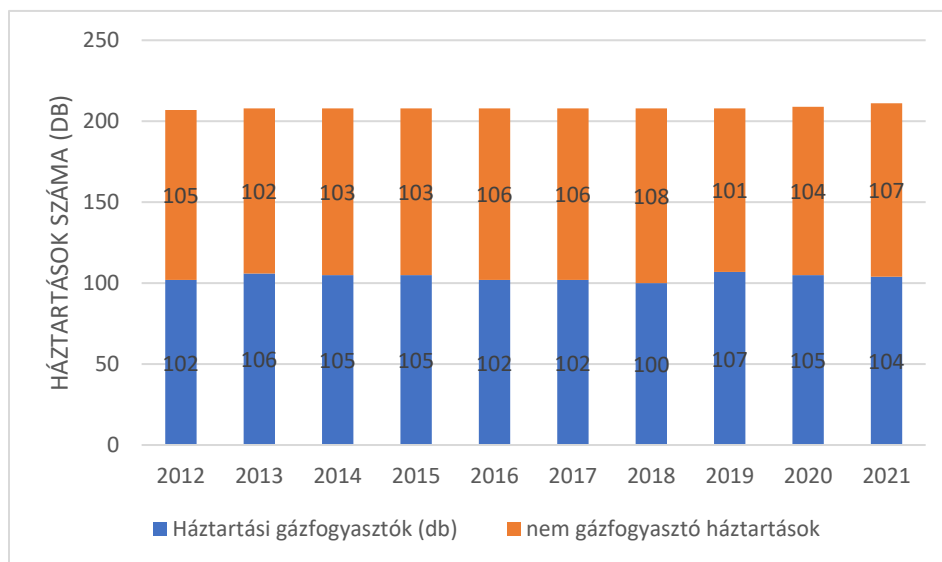
5. táblázat: A településre vonatkozó infrastrukturális jellemzők alakulása I.

Megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012, %
Lakásállomány (db)	207	208	208	208	208	208	208	208	209	211	216	104%
Háztartási gázfogyasztók (db)	102	106	105	105	102	102	100	107	105	104	nincs adat	-
Közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz (1000 m3)	6,2	7,9	6,9	7,9	8,43	9,39	10,06	10,26	11,56	13,83	nincs adat	-
közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások (db)	19	3	139	10	3	4	2	0	0	0	nincs adat	-
újonnan fektetett közcsatornahálózat hossza (km)	0	0	3,3	0	0	0	0	0	0	0	nincs adat	-
Vezetékes gázt fogyasztó háztartások száma a lakásállomány százalékában (%)	49,3	51,0	50,5	50,5	49,0	49,0	48,1	51,4	50,2	49,3	-	-

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

A lakásállományok számában jelentős növekedés nem következett be, enyhe növekedés figyelhető meg 2012 és 2022 között, szám szerint 4%, ez 8 házat jelent. A 10 év alatt 2022 volt a legmagasabb lakás állományok számában.

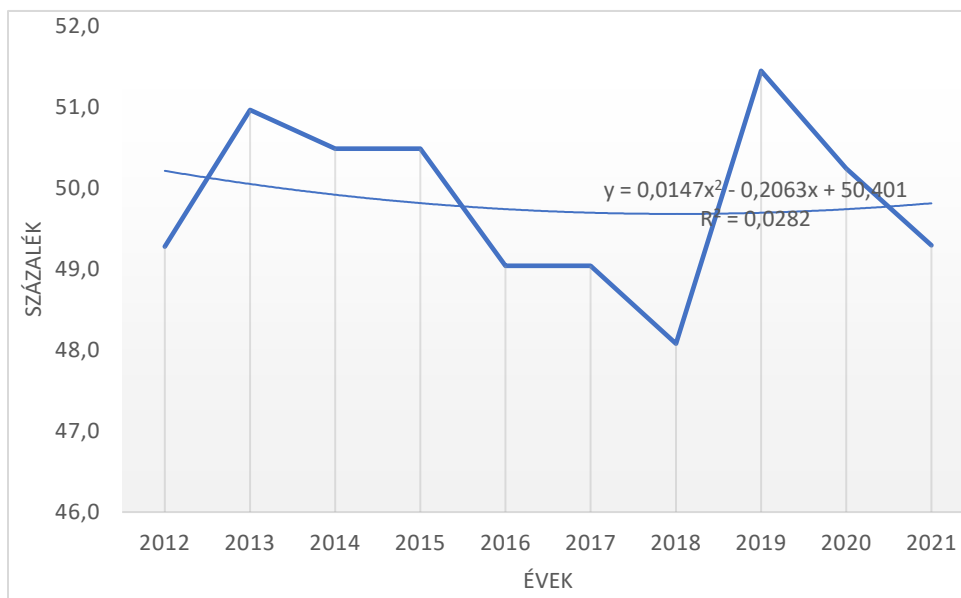
18. ábra: A gáz- és nem gázfogyasztó háztartások alakulása

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

Háztartási gázfogyasztók számában szintén nem vehető észre nagy változás, továbbá a 10 éves időtartam alatt nagyjából 49-50% körül maradtak azok a lakások, ahol háztartási gázt használnak az összes lakásállományhoz viszonyítva.

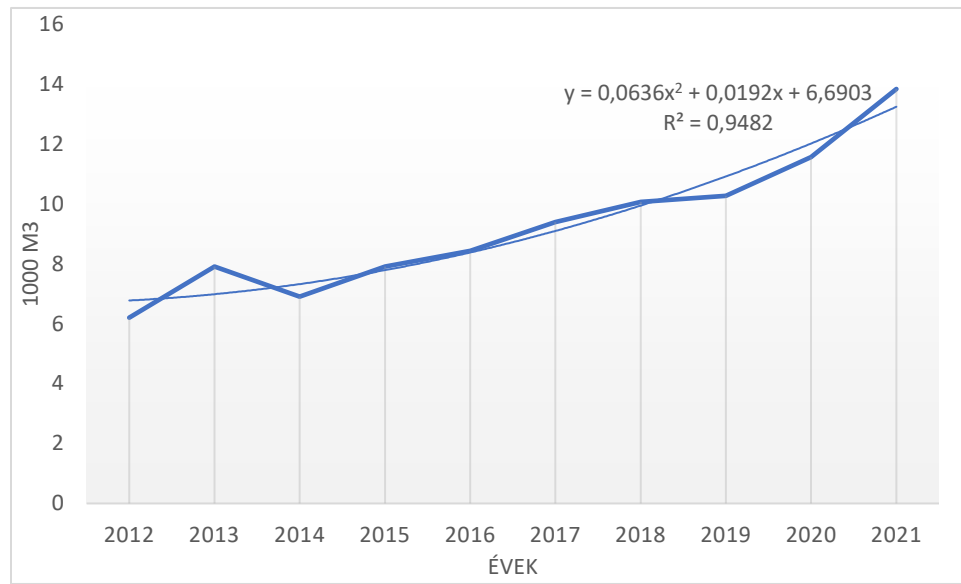
19. ábra: Vezetékes gázt fogyasztó háztartások számának alakulása (%)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

2019-ben figyelhető meg egy ugrás, ahol 7 új lakást kötöttek rá a rendszerre. 2022-re viszont csak 2-vel több háznál használtak gázt, mint 2012-ben.

20.ábra: Közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz (1000 m3) számának alakulása 2012 és 2022 között

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

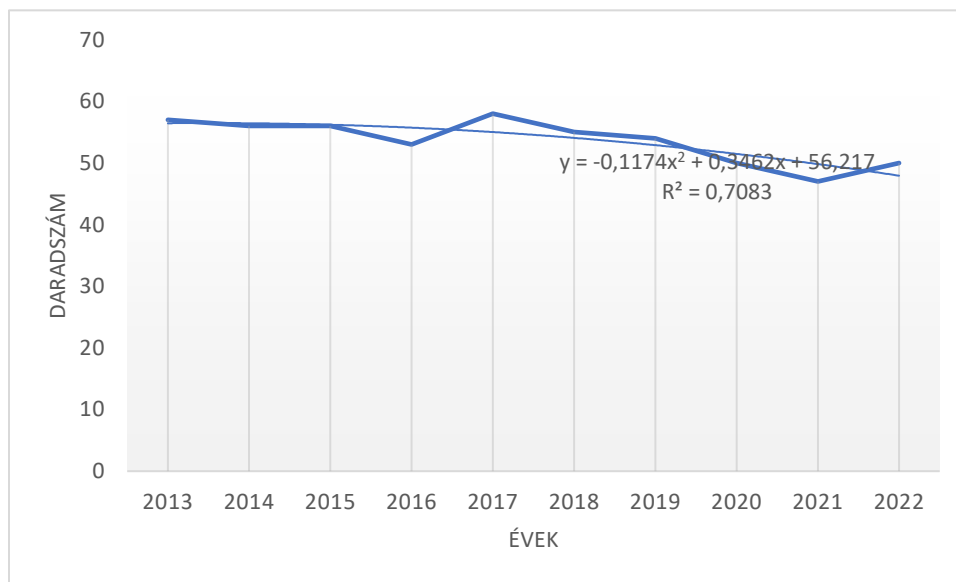
Közcsatornában elvezetett szennyvíz mennyisége több mint duplájára nőtt az évek alatt, de mivel a lakásállomány nem növekedett számottevően az évek során, így elmondható, hogy a településen a meglévő házakat kapcsolták rá a rendszerre, illetve 2014-ben lefektettek egy 3,3km hosszú új szakaszt, ekkor 139 lakás kapcsolódott a közcsatornahálózatra.

6.táblázat: A településre vonatkozó infrastrukturális jellemzők alakulása II.

Megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012, %
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	454	447	429	417	422	414	391	394	386	397	414	91,2
Internet- előfizetések (db)	nincs adat	57	56	56	53	58	55	54	50	47	50	2013-hoz hasonlítva 87,7
Internet- előfizetés, 1000 lakosra vetítve	-	127,5	130,5	134,3	125,6	140,1	140,7	137,1	129,5	118,4	120,8	2013-hoz hasonlítva 94,7

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

21.ábra: Internet előfizetések alakulása (db)

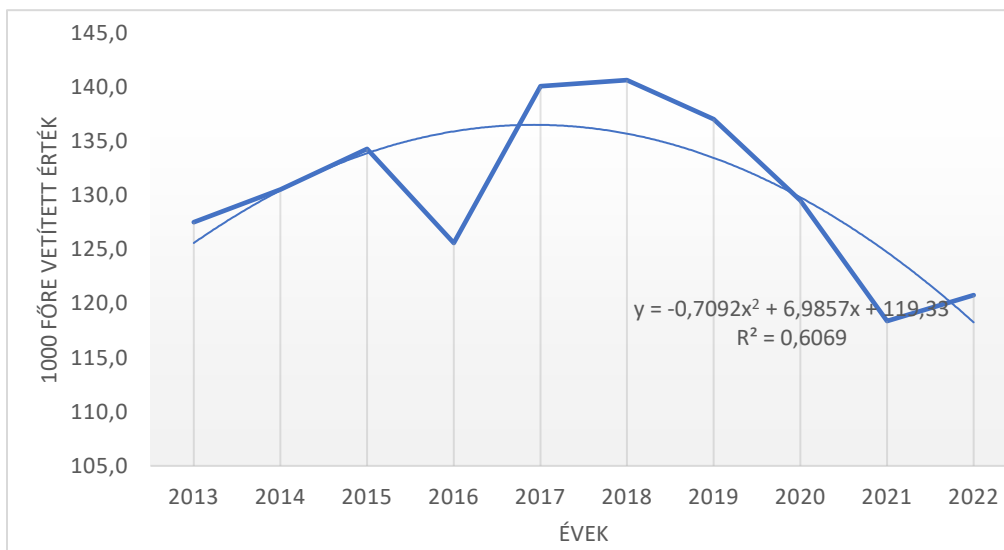

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

Az internet előfizetések terén nem volt nagy változás az évek alatt. 2013-ban a Magyar Telekom Nyrt. építette ki a hálózatot először a faluban, ebből eredményezik, hogy 2012-ben nincs számadat.

A Magyar Telekom Nyrt. 2024-re tervezi a szélessávú internet elérhetőségének megvalósítását, a hálózat kiépítését megkezdték 2021 decemberében.

22.ábra: internet-előfizetések, 1000 lakosra vetítve (kiépített hálózat adatai)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

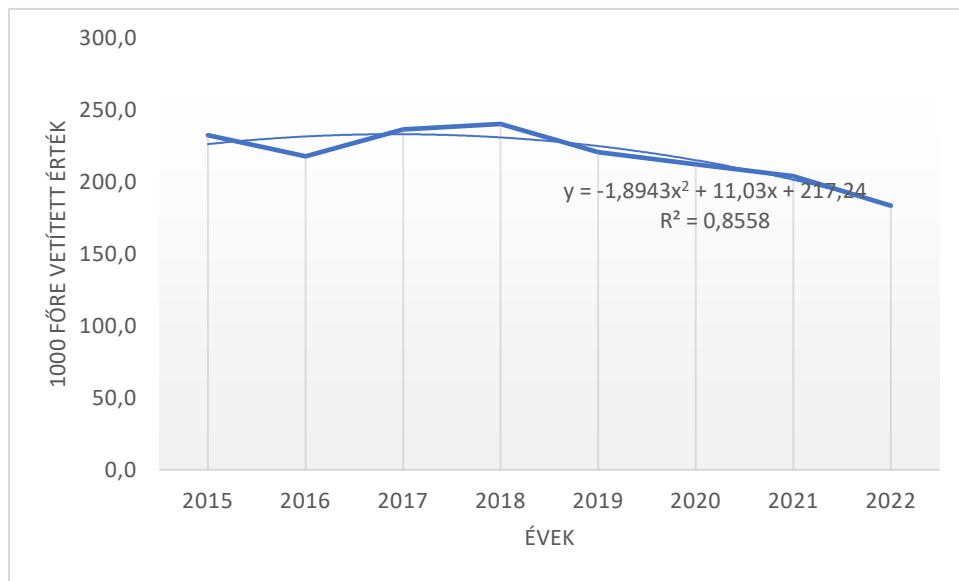
A településen 2018 után visszaesett az internet-előfizetések száma. Sokan nem a kiépített hálózaton keresztül, hanem műholdas vagy rádióhullámos előfizetést választottak, mivel a kiépített hálózat elavult, gyenge.

7.táblázat: A településre vonatkozó infrastrukturális jellemzők alakulása III.

Megnevezés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012, %
Bekapcsolt telefon fővonal, 1000 lakosra (db)	232,6	218,0	236,7	240,4	220,8	212,4	204,0	183,6	78,9
Üzleti telefon fővonal, 1000 lakosra (db)	26,4	23,7	16,9	17,9	17,8	18,1	15,1	14,5	54,9
Egyéni telefon fővonal, 1000 lakosra (db)	203,8	191,9	217,4	220,0	200,5	191,7	186,4	166,7	81,8

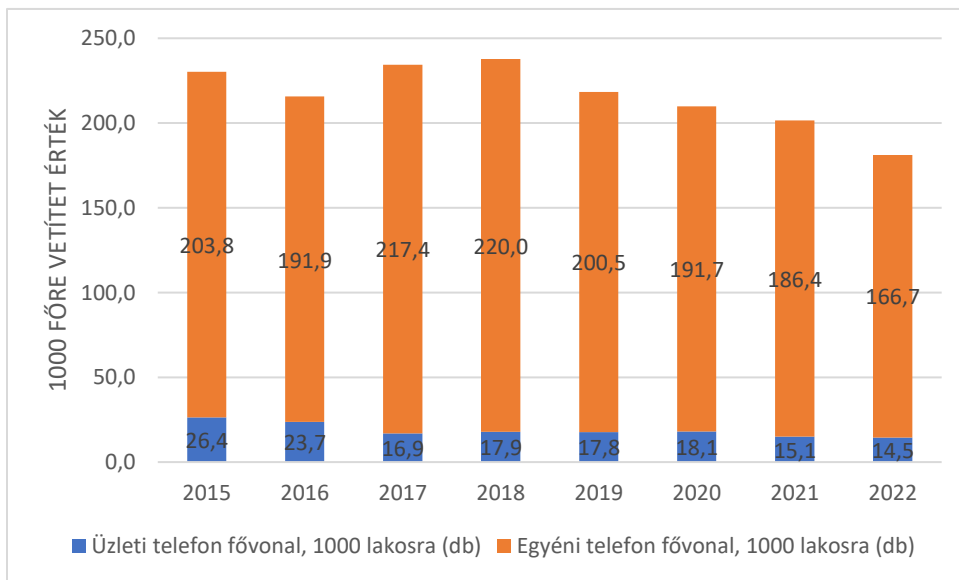
(Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés)

23.ábra: Bekapcsolt telefon fővonal, 1000 lakosra (db)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés)

24.ábra: Üzleti telefon fővonal, 1000 lakosra és az egyéni telefon fővonal, 1000 lakosra megoszlása (db)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés)

A telefon fővonalak számában visszaesés figyelhető meg az időszakban, egyaránt az üzleti és az egyéni vonalak tekintetében is. Az üzleti vonalak mintegy fele, az egyéni vonalak közel 20%-a szűnt

meg 2022-re. A 10 év alatt az egyéni telefonvonalak száma több mint, tízszerese volt az üzleti telefonvonalaknak.

25. táblázat: A településre vonatkozó infrastrukturális jellemzők alakulása IV.

Megnevezés	Autópályától	Gyors forgalmi úttól	Megyeszékhelytől	Járasközponttól
Távolság (km)	15,6	15,6	38,6	18

(Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés)

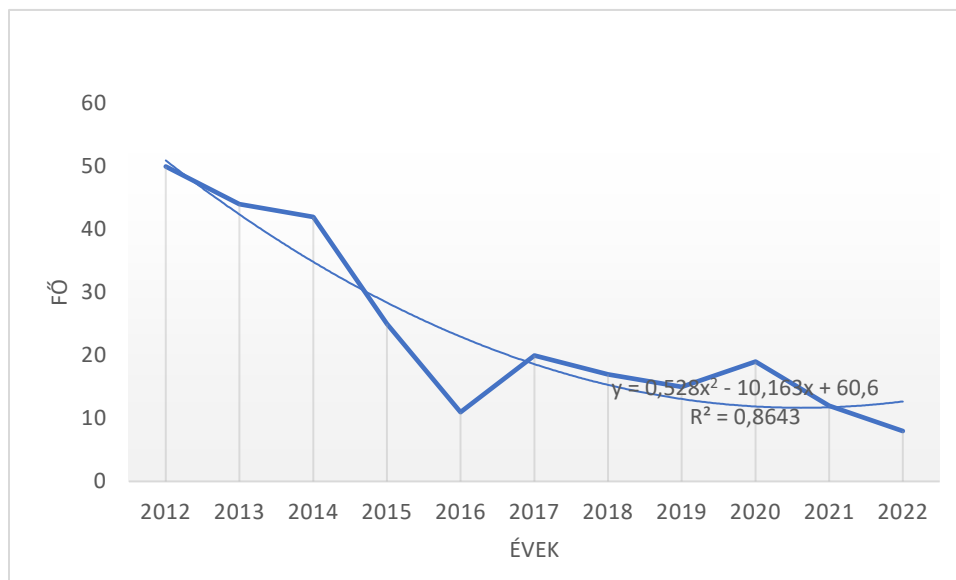
A falu autóval való megközelíthetősége kiváló, 3km-re található a 75-ös főút, ezen felül a legközelebbi autópálya, az M7-es 15,6 km-re található. A Megyeszékhelytől 38,6 km-re, míg a járásközponttól 18km-re található. Buszjáratok Esztergályhorvátiba érkeznek Keszthely, Zalaszentgrót, Zalaegerszeg és Nagykanizsa felől egyaránt. A faluban található 4 buszmegálló, 2 ebből Esztergályban, 1 Nagyhorvátiban, ahova már menetrend szerinti busz nem jár, illetve 1 Báránpusztán.

8. táblázat: A településre vonatkozó foglalkoztatási jellemzők alakulása

Megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2012, %
Nyilvántartott álláskereső összesen (fő)	50	44	42	25	11	20	17	15	19	12	8	16
Egy éven túl nyilvántartott álláskereső összesen (fő)	11	13	13	7	3	4	4	5	5	5	1	9
Nyilvántartott álláskereső/lakosok száma, %	11	9,8	9,8	6	2,6	4,8	4,3	3,8	4,9	3	1,9	18
Egy éven túl nyilvántartott álláskereső/lakosok száma, %	2,4	2,9	3	1,7	0,7	1	1	1,3	1,3	1,3	0,2	10
Egy éven túl nyilvántartott álláskereső/nyilvántartott álláskereső, %	22	29,5	31,0	28,0	27,3	20,0	23,5	33,3	26,3	41,7	12,5	57

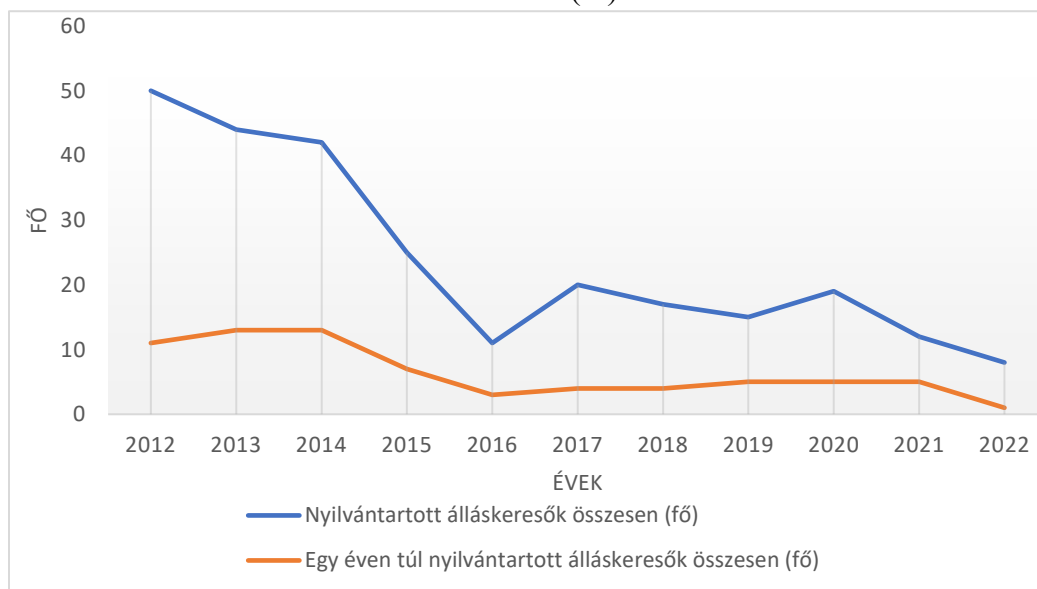
(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

26. ábra: A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása (fő)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

27. ábra: Az egy éven túl nyilvántartott és az összes nyilvántartott álláskereső arányának alakulása (%)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját számítás)

A településen a nyilvántartott álláskeresők száma drasztikusan visszaesett. Mintegy 84%-os visszaesés következett be. Ez a visszaesés elmondható az 1 éven túl nyilvántartott álláskeresők számában is, ahol 91%-os visszaesés következett be. A nyilvántartott álláskeresők és az 1 éven túl nyilvántartott álláskeresők aránya 43%-kal csökkent a 10 év alatt.

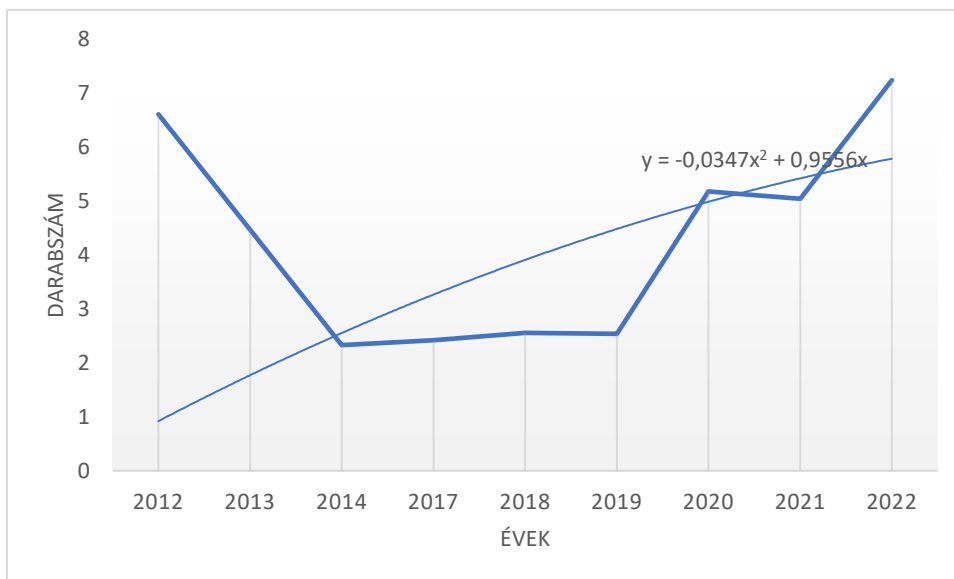
5.4. Település társadalmi jellemzői

9.táblázat: Település civil szervezeteinek alakulása

Megnevezés	2012	2013	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2012/2022, %
Civil szervezetek (dec. 31.) (db)	3	2	1	1	1	1	2	2	3	100
Civil szervezet, 1000 lakosra (db)	6,61	4,47	2,33	2,42	2,56	2,54	5,18	5,04	7,24	109,5

(Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés)

28.ábra: Civil szervezetek 1000 lakosra vetített értékének alakulása (db)

(Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés)

10. táblázat: A településen működő civil szervezetek

Tevékenység köre:				
egyéb	Polgármesteri Közös Alapítvány			
oktatási	Esztergályhorváti Ifjúságért Egyesület			
biztonság	Esztergályhorváti Polgárőr Egyesület			

(Forrás: <http://www.zalanepmuveszet.hu>)

Esztergályhorvátiban a civil szervezetek létfontosságú elemként segítik a lakosságot. 2012-es 3 darabos szintet legközelebb 2022-ben érte el újra a falu. A jelenleg is működő 3 civil szervezet a Polgármesteri Közös Alapítvány, aminek feladata a település közintézményeinek (vallási, egészségügyi, sport, kulturális és közellátási) és közös üzemeltetésű intézményeinek létesítése, az Esztergályhorváti Ifjúságért Egyesület, ami egy elsődlegesen programszervező egyesület, de ezen felül foglalkoznak térségi ifjúsági kedvezmények támogatásával, oktatást elősegítő támogatásokkal, hátrányos helyzetű gyerekek támogatásával, továbbá Esztergályhorváti Polgárőr Egyesület, akik biztonsági feladatokat látnak el a falu egész területén.

6. Faluban végzett projektek

6.1. Önkormányzati épület felújítása

2021-ben felújították az önkormányzati épületet EU által biztosított Terület- és Településfejlesztési Operatív Program pályázatban, ami a Széchenyi 2020 fejlesztési program része. A projekt a Községháza energetikai korszerűsítése, Esztergályhorváti településen nevet viselte. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program támogatja az energiaháztartás fejlesztésére irányuló rehabilitációt és helyreállítást az olyan, az önkormányzat által birtokolt épületekben, ahol ennek eredményeként az infrastruktúra energia-felhasználásban jelentős megtakarítás következik be. – internet3

29.ábra: Széchenyi terv illusztrációja

(Forrás: <https://esztergalyhorvati.hu/lib/gall/egyeb/EU.jpg> - 2023.09.10)

Ez az épületkomplexum otthont ad a polgármesteri hivatalnak, a falugondnoki irodának, a falu könyvtárának, az időszakos orvosi ügyeletnek mely hetente kétszer székel a faluban. Továbbá hellyel szolgál a testületi üléseknek és polgármesteri fogadóóráknak. Ezen felül ide tartozik egy régi szolgálati lakás, amit az önkormányzat birtokol.

30.ábra: Önkormányzati épület

(Forrás: saját fotó – 2023)

Ennek a pályázatnak a keretében történt meg az egyes határoló szerkezetek és az energiatakarékosabb épületgépészeti rendszerek felújítása. Nagy volumenű felújítási elemek közé tartozik a padlás hőszigetelése, a fűtése korszerűsítés és a napelemes energiatermelő rendszer kiépítése is. A csökkenő hőigény, szabályozott fűtési rendszer korszerű működése, illetve a napelemes rendszer által termelt villamos energia kombinációja jelentős megtakarítást eredményezett. Ezzel együtt a javítási és a karbantartási költségek is csökkentek. – internet³

A projektben továbbá megvalósult a külső határoló szerkezetek felújítása, a homlokzat felület javítása, a kazán cseréje és az akadálymentesítés. Az akadálymentesítés magába foglalja a mozgássérültek számára fenntartott és kijelölt parkolót, továbbá mindkét bejáratnál rámpát és korlátot. – internet³

6.2. Utca korszerűsítés

2022-ben a Jókai és Iskola utcát korszerűsítését. A pályázatot a belügyminisztérium keretein belül nyerte el, a pályázat 20 millió forintot biztosított, ezen felül az önerő 3,5 millió forint volt. Mindkettő utcában teljes aszfaltburkolatot és új csapadék-elvezető árokrendszert hoztak létre. Az

Iskola utca 280 méter hosszan kapott új aszfaltot, míg a Jókai utca 82 méteren. Továbbá az utcák két oldalán 50 cm széles útpadkát alakítottak ki, amit zúzottkővel terítettek. – internet7

A két utca felújítása

31.ábra: Iskola utca 2018-ban

(Forrás: Google térkép utcakép – 2018)

32.ábra: Iskola utca 2023-ban

(Forrás: saját fotó)

34.ábra: Jókai utca 2018-ban

(Forrás: Google térkép utcakép – 2018)

35.ábra: Jókai utca 2023-ban

(Forrás: saját fotó)

A két utca fontos szerepet játszik a falu életében, hiszen az Iskola utca otthont ad az önkormányzati

épületnek, amiben megtalálható a falugondnoki iroda, a könyvtár és a rendelő is. Továbbá elérhetőséget ad a kocsmának, egy szabadtéri kis-színpadnak, és a nyugati végén a Mezőtek Zrt. irodájának és a takarmány szárítóknak. A Jókai utca is fontos szerepet játszik, mivel itt található a Posta és a dohánybolt. – internet⁷

A két utcát ünnepélyes keretek között adták át 2022 júliusában. A rendezvényen részt vett Brunner Tibor Esztergályhorváti polgármestere, Vincze Tibor Zalaapáti polgármestere és Nagy Bálint politikus, továbbá Esztergályhorváti lakói közül számos ember. A két utcát Cséry Gergő plébános áldotta meg és szentelte fel. internet⁷

6.3. Művelődési ház felújítása

2022-ben átadták a felújított művelődési házat. Az épület 62 év után kapott ekkora volumenű felújítást. Az épületet 1959-ben adták át, idáig csak kisebb felújításokat végeztek. A Művelődési ház fontos szerepet tölt be a falu életében. Itt rendezik a települési események nagy százalékát, mint például az ősszel rendezett szüreti fesztivált és még sok mást. – internet⁸

36.ábra: Művelődési ház épülete

(Forrás: https://tvkeszthely.hu/hir_pics/9548_3_esztergalyhorvatikultur-0.jpg - 2023.10.11)

A pályázatot 11-szer adták be sikertelenül az elmúlt években, de a 12.-dik alkalommal elfogadták. A pályázat a Magyar Falu program keretein belül valósult meg, 25 millió forintból. A pályázatból megújították a teljes tetőszerkezetet, tetőléceket és cserepet cseréltek, továbbá lecserélték az ereszcatornákat. Az épületen kicserélték az összes külső és belső nyílászárót. Megújították a ház teljes villamos hálózatát, megújítás előtt a színpad teremben egyetlen egy konnektor volt elhelyezve. A színpad kapott új világítástechnikát, továbbá a nagyterem egészében energiatakarékos világítást alakítottak ki. – internet8

37.ábra: Átadó ünnepség

(Forrás: https://tvkezhely.hu/hir_pics/9548_1_esztergalyhorvatikultur-0.jpg - 2023.10.11)

Az átadót 2022 szeptemberében rendezték. A rendezvényen beszédet tartott Brunner Tibor Esztergályhorváti polgármestere és Nagy Bálint országgyűlési képviselő, államtitkár. – internet8

7. Összegzés

Esztergályhorváti település nagyon fontos szerepet töltött és tölt be jelenleg is az életemben. Nagyon fontos számomra a település jelenlegi, a múltban és a jövőben betöltött szerepe. Dolgozatom megírásával és a gazdasági, valamint társadalmi helyzet átfogó elemzésével, reményeim szerint segíthetem Esztergályhorváti jövőbeni fejlődését és gyarapodását.

A tanulmány első felében megismerhettük a településfejlesztés helyzetét, fogalmát és feladatát, a településfejlesztési tervet, a falu történelmét, nevének kialakulását. Megtudtuk miként olvadtak össze Esztergály, Nagyhorváti és Bárándpuszta települések és hogyan fűzi őket össze a történelmük és a jelenben miként alkotnak egy gazdasági és társadalmi egységet napjainkban.

A Zala vármegye közepén található település nagy infrastrukturális fejlődésen ment keresztül a vizsgált időszakban. A település nagy részére bevezetésre került a szennyvízelvezetés, hidat újjítottak fel, járdák és utak újultak meg, valamint csapadékelvezetés is kivitelezésre került.

A vizsgálatok alapján sok aspektusát megismerhetjük Esztergályhorváti gazdasági és társadalmi helyzetének a 2012-2022 közötti időszak tekintetében. A település népessége csökkent, habár időszakos növekedés látható az évek során. Ennek egyik lehetséges oka, a fiatalok elvándorlása lehet a falvakból. A település nagyrészt magyar nemzetiségű, de nem elhanyagolható a német és a román sem. Vallási tekintetben a római katolikus a meghatározó, a református közösség is szamon tartandó, de a vallási közösségbe nem tartozók is nagy számban vannak.

Elkészítettem Esztergályhorváti korfáját is 2019-es adatok alapján. Elkészítettem a fiatalodási indexet is és megállapítható, hogy egy fiatalodó közösségről van szó, amit az is mutat, hogy a vizsgált időszak eleje és vége között 5%-os növekedés olvasható le, habár a köztes időszakokban nagy ingadozás látható. A halálozási ráta alakulása nagyon ingadozó, de egy enyhe szaggatott növekedés tapasztalható az adatok alapján.

A népesség csökkenése miatt a népsűrűség is csökkent a vizsgált időszak kezdő és záró éve között, de újra növekvő tendenciát mutat, ami a lakásállományok számában és az odavándorlások számában is megmutatkozik.

A Gazdasági helyzet tekintetében is megvizsgáltam a települést. Itt a regisztrált egyéni vállalkozók és a regisztrált őstermelők voltak a fő mutatók. Az egyéni vállalkozók száma növekvő tendenciát mutat, ami 57% növekedésnek felel meg. Ezen egyéni vállalkozók zöme szakmunkás típusú, mint például bádigos és asztalos. Az őstermelők száma viszont nagy visszaesést mutat.

Megvizsgáltam az infrastruktúra helyzetének alakulását Esztergályhorvátiban, amihez számos mutatót vettem figyelembe. A Lakásállomány kis mértékben növekedést produkált, ami számszerűsítve 4%-ot jelent. A háztartási gázfogyasztók számában enyhe növekmény látható, de nem számottevő és körülbelül a háztartások fele tartozik a gázfogyasztók közé. A közcsonornában elvezetett szennyvíz mennyisége nagyot ugrott a vizsgát időszakban, így több mint duplájára emelkedett. Ezt eredményezhette a magasabb hálózati aktivitás, de legfőképp a szennyvízhálózat fejlesztése és kiterjesztése lehet a háttérben.

Az internet előfizetések számában egy enyhe visszaesés figyelhető meg, viszont az 1000 lakosra vetített internet előfizetések száma nagyon ingadozó, de itt is a csökkenés figyelhető meg. Ennek oka a jobb minőségű mikrohullámú és műholdas internetszolgáltatásokra váltás. A telefon fővonalak számában is csökkenés tapasztalható.

Esztergályhorvát jó perifériával rendelkezik az úthálózat tekintetében. Nagyon jó a megközelíthetősége a régió főbb útjai is gyorsan elérhetőek. A 75-ös főút mindössze 3km-re, az M7-es autópálya 15,6km-re található és a járásközponttól is csak 18 km távolságban van, ezen kívül több nagyváros is elenyésző távolságra fekszik a településtől.

A településen nagy javulást mutat az álláskeresők számának alakulása. A vizsgált időszak elejéhez képest a településen nyilvántartott álláskeresők száma 84%-ot csökkent és az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma pedig 93%-os visszaesést mutat, ami nagy fejlődést jelent.

Esztergályhorvátban 3 jelenleg is működő civil szervezet munkálkodik és mint a település létfontosságú elemei munkálkodnak a településen. Ezek a szervezetek széles feladatkörrel rendelkeznek, amik segítik a fejlődést.

Utolsó pontomként három a településen nemrég bekövetkezett fejlesztést vizsgáltam meg. Elsőnek a 2021-ben megvalósult önkormányzati épület fejlesztését vettem górcső alá. Az épületen hasznos munkálatok mentek végbe, ezzel megkönnyítve az ott dolgozók és a lakosok életét. A következő fejlesztés a kettő, falu közepén található utca újra aszfaltozása volt. Infrastrukturális szempontból nagyon hasznos fejlesztésnek számított, hiszen a projektleírásban található képeken is jól látszik a különbség mértéke. Végül pedig a művelődési ház felújítását vizsgáltam meg közelebbről. Az épület ez a fejlesztés előtt nem kapott ekkora volumenű fejlesztést. Nem kevés munka áll a fejlesztés megszerzése mögött. Itt nagyon fontos elemként a villanyhálózatot frissítették fel, ami már közveszélyes szinteket ütött meg. Ezeken a fejlesztéseken kívül történtek más projektek is, és remélhetőleg fognak is továbbra a közeljövőben.

8. Ábrajegyzék

1. ábra: Településpolitika struktúrája, 5 p.
2. ábra: Esztergályhorváti címere, 8 p.
3. ábra: Esztergályhorváti zászlója, 8 p.
4. ábra: Település térképe, 12 p.
5. ábra: Településrendezési térkép, 13 p.
6. ábra: Népesség számának alakulása 2012 és 2022 között, 15 p.
7. ábra: lakosság nemzetiségi megoszlása 2022-ben, 16 p.
8. ábra: A lakosság vallási megoszlása 2022-ben, 17 p.
9. ábra: Település korfája 2019-ben, 18 p.
10. ábra: A fiatalodási index alakulása a település 2012-2022, %, 18 p.
11. ábra: Vándorlási egyenleg alakulása 2012 és 2022 között (fő) 20 p.
12. ábra: Halálozások számának alakulása a településen 2012-2022, ezrelék, 20 p.
13. ábra: A népsűrűség alakulása a településen 2012 és 2022 között (fő/km²), 21 p.
14. ábra: A regisztrált egyéni vállalkozók számának alakulása (fő), 22 p.
15. ábra: A regisztrált őstermelők számának alakulása (fő), 23 p.
16. ábra: A regisztrált egyén vállalkozók 1000 főre vetített számának változása, 24 p.
17. ábra: A regisztrált őstermelők 1000 főre vetített számának alakulása, 25 p.
18. ábra: A gáz- és nem gázfogyasztó háztartások alakulása, 27 p.
19. ábra: Vezetékes gázt fogyasztó háztartások számának alakulása (%), 27 p.
20. ábra: Közütemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz (1000 m³) számának alakulása 2012 és 2022 között, 28 p.
21. ábra: Internet előfizetések alakulása (db), 29 p.
22. ábra: internet-előfizetések, 1000 lakosra vetítve (kiépített hálózat adatai), 30 p.
23. ábra: Bekapcsolt telefon fővonal, 1000 lakosra (db), 31 p.
24. ábra: Üzleti telefon fővonal, 1000 lakosra és az egyéni telefon fővonal, 1000 lakosra megoszlása (db), 31 p.
26. ábra: A nyilvántartott álláskereső számának alakulása (fő), 33 p.

27. ábra: Az egy éven túl nyilvántartott és az összes nyilvántartott álláskereső arányának alakulása (%), 33 p.

28. ábra: Civil szervezetek 1000 lakosra vetített értékének alakulása (db), 34 p.

29. ábra: Széchenyi terv illusztrációja, 36 p.

30. ábra: Önkormányzati épület, 37 p.

31. ábra: Iskola utca 2018-ban, 38 p.

32. ábra: Iskola utca 2023-ban 38 p.

34. ábra: Jókai utca 2018-ban, 38 p.

35. ábra: Jókai utca 2023-ban, 38 p.

36. ábra: Művelődési ház épülete, 39 p.

37. ábra: Átadó ünnepség, 40 p.

1. táblázat: A település demográfiai alakulása I., 17 p.

2. táblázat: A település demográfiai alakulása II., 19 p.

3. táblázat: A településre vonatkozó gazdasági jellemzők alakulása I, 22 p.

4. táblázat: A településre vonatkozó gazdasági jellemzők alakulása II. 24 p.

5. táblázat: A településre vonatkozó infrastrukturális jellemzők alakulása I. 26 p.

6. táblázat: A településre vonatkozó infrastrukturális jellemzők alakulása II. 29 p.

7. táblázat: A településre vonatkozó infrastrukturális jellemzők alakulása III. 30 p.

8. táblázat: A településre vonatkozó foglalkoztatási jellemzők alakulása 32 p.

9. táblázat: Település civil szervezeteinek alakulása 34 p.

10. táblázat: A településen működő civil szervezetek 35 p.

9. Szakirodalmi források

13/2018.(IV.26.) sz. képviselő testületi határozattal elfogadva - *Településképi arculati kézikönyv* pp. 3-30.

RECHNITZER J. (2017): *Település és Fejlesztés* pp. 14-17. -
http://www.rkk.hu/rkk/nyuti/pages/kiadvany_2007_MKI.pdf

ERDEI F. (2004): *Magyar falu* Budapest Neumann Kht.-
<http://mek.oszk.hu/04600/04699/html/index.htm>

BALI L. (2014): *Muramenti Nemzetiségi Területfejlesztési Társulás és szomszéd településeinek, valamint Muraköz megye opcinák társadalmi-gazdasági tényezőinek elemző bemutatása; Egyesület Közép-Európa kutatására Szeged* pp.7-24.

DICSŐ L. (2010): *A helyi közszolgáltatások szervezése, Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége/ Polgármester Akadémia* p. 595

DÖVÉNYI Z. (2010): *Magyarország kistájainak katasztere. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest* p. 595

GRÓF K. (2013): *A helyi adótörvény és helyi adóztatás alakulása 1991-től napjainkig egy kisváros, Bük példáján; COMITATUS: ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE 26: (220) pp. 86.-87*

KECSŐ G. (2013): *A helyi önkormányzatok gazdálkodásának egyes kérdései nemzetközi kitekintésben. Új Magyar Közigazgatás, 6. évf. 2013/1, pp. 11-12.*

NÉMETH L., BALI L., BARANYAI N. (2013): *Kistelepülések gazdasági helyzetének változása Alsóújlak példáján; TDK dolgozat, Pannon Egyetem Georgikon Kar, Keszthely*

SIKOS T. T.- TINER T. - BALI L. (2012): *Településfejlesztés elméleti jegyzet. Pannon Egyetem- Debreceni Egyetem Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kar. Debrecen-Keszthely, 136 p.*

10. Internetes források

internet1: <https://esztergalyhorvati.hu/start.asp> - 2023.03.22 (Általános információ a faluról)

internet2:

<https://www.google.com/maps/@46.6990015,17.110909,3189m/data=!3m1!1e3?entry=ttu> –
2023.03.22 (Település-műhold felvétel)

internet3: <https://www.zaol.hu/helyi-kozelet/2021/06/felavattak-a-felujitott-kozossegi-hazat-esztergalyhorvatiban> - 2023.10.10 (önkormányzati ház felújítása)

internet4: https://esztergalyhorvati.hu/doc/RFalugondnokiszolg2010_03.pdf - 2023.09.10
(Falugondnoki programról szóló 2010-es rendelet)

internet5: https://esztergalyhorvati.hu/doc/falugondnoki_rendelet_2016.pdf - 2023.09.10
(Falugondnoki pontosító rendelet 2016)

internet6: <https://magyarfaluprogram.hu/ismerje-meg-programunkat> - 2023.09.10 (Magyar Falu program leírása)

internet7: <https://inforegio.hu/hirek/sokoldalukomfortositasba-fektet-be-esztergalyhorvati> -
2023.10.11 (Utca felújítás)

internet8: <https://www.zaol.hu/helyi-kozelet/2022/09/megujult-esztergalyhorvati-muvelodesi-haza> - 2023.10.11 (Művelődési ház felújítás)

internet9: <https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html> - 2023.10.10 (Népességszám)

internet10: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700078.tv> (1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.), *Épített környezet alakítása és védelme*, 7. §, 9. §, 9/A §)

internet11: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100189.tv> 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.), *Magyarország helyi önkormányzatairól* 23. §)

internet12: <https://www.google.com/maps/@46.4599339,16.9424188,9.25z?entry=ttu> – (Google térkép és utcafotók 2023.10.11)

NYILATKOZAT

Alulírott Rékasi Róbert, a Magyar Agrár- és Élettudományi
Egyetem, Georgikon Campus,
Vidékfejlesztési agrárménők szak nappali/levelező* tagozat
végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a
felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem.
Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas
összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf
formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben,
illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása
mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023 év 11 hó 3 nap

Rékasi Róbert
Hallgató

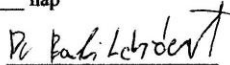
NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023 év 11 hó 3 nap

Belső konzulens